

Батлав. Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яамны Хүрээлэн буй орчин, байгалийн нөөцийн удирдлагын газрын дарга

_____ /

/

Зөвшөөрч, хэрэгжүүлэх үүрэг хүлээсэн:

Нью Спейс ХХК-ийн захирал

_____ /Ж.САРУУЛ/

**БАЯНГОЛ ДҮҮРГИЙН НУТАГТ БАЙРЛАХ
НЬУ СПЕЙС ХХК-ИЙН НООС, НООЛУУР УГААХ ҮЙЛДВЭРИЙН
ТӨСЛИЙН 2022 ОНД ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ
МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ**

/Нью Спейс ХХК Регистр: 5062411/

Хянасан:

Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яамны Хүрээлэн буй орчин, байгалийн нөөцийн удирдлагын газрын мэргэжилтэн

_____ /

/

Боловсруулсан:

Нью Спейс ХХК байгаль орчны зөвлөх

_____ Б.Батбаяр

Нью Спейс ХХК ХАБЭАБО-ны ажилтан

_____ У.Энхзолбоо

Төлөвлөгөөний агуулга

1	Баянгол дүүргийн нутагт байрлах ноос, ноолуур угаах үйлдвэрийн төслийн тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө.....	1
1.1	Төслийн товч танилцуулга.....	1
1.2	Ноос, ноолуур угаах үйлдвэрийн танилцуулга.....	1
1.3	Төслийн талбай, түүний орчны байгаль орчин, нийгэм-эдийн засгийн төлөв байдлын товч тодорхойлолт.....	2
1.3.1	Нийгэм-эдийн засгийн өнөөгийн байдал.....	6
1.4	Төслийн гол ба болзошгүй сөрөг нөлөөллийн товч тодорхойлолт.....	8
1.4.1	Газрын гадарга, хэвлийд нөлөөлөх гол ба болзошгүй сөрөг нөлөөлөл.....	8
1.4.2	Уур амьсгалд нөлөөлөх гол ба болзошгүй сөрөг нөлөөлөл.....	8
1.4.3	Агаарын чанарт нөлөөлөх гол ба болзошгүй сөрөг нөлөөлөл.....	8
1.4.4	Гадаргын усанд нөлөөлөх гол ба болзошгүй сөрөг нөлөөлөл.....	8
1.4.5	Газрын доорх усанд нөлөөлөх гол ба болзошгүй сөрөг нөлөөлөл.....	9
1.4.6	Хөрсөн бүрхэвчид нөлөөлөх гол ба болзошгүй сөрөг нөлөөлөл.....	9
1.4.7	Ургамлан нөмрөгт нөлөөлөх гол ба болзошгүй сөрөг нөлөөлөл.....	9
1.4.8	Амьтны аймагт нөлөөлөх гол ба болзошгүй сөрөг нөлөөлөл.....	9
1.4.9	Дуу шуугианаас нөлөөлөх гол ба болзошгүй сөрөг нөлөөлөл.....	10
1.4.10	Тусгай хамгаалалттай газар нутагт нөлөөлөх гол ба болзошгүй сөрөг нөлөөлөл.....	10
1.4.11	Түүх, соёлын өвд нөлөөлөх гол ба болзошгүй сөрөг нөлөөлөл.....	10
1.4.12	Нийгэм эдийн засагт нөлөөлөх гол ба болзошгүй сөрөг нөлөөллийн товч тодорхойлолт.....	10
1.5	Байгаль орчны менежментийн тухайн жилийн төлөвлөгөөний гол зорилт.....	10
1.6	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө.....	11
1.7	Орчны тохижилт, нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөө.....	19
1.8	Түүх, соёлын өвийг хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө.....	19
1.9	Осол, эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө.....	20
1.10	Хог, хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө.....	24
1.11	Орчны хяналт, шинжилгээний хөтөлбөр (ОХШХ).....	26
1.12	Тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөө.....	29
1.13	Тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг нөлөөллийн бүсийн оршин суугчдад тайлагнах төлөвлөгөө.....	30

Хүснэгтийн жагсаалт

Хүснэгт 1-1	Ноос, ноолуур угаах үйлдвэрийн төслийн 2022 оны БОМТ-ний нийт зардлын хураангуй.....	10
Хүснэгт 1-2	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө.....	12
Хүснэгт 1-3	Орчны тохижилт, нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөө.....	19
Хүснэгт 1-4	Түүх, соёлын өвийг хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө.....	20
Хүснэгт 1-5	Осол, эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө.....	20
Хүснэгт 1-6	Хог, хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө.....	24
Хүснэгт 1-7	Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр.....	27
Хүснэгт 1-8	Тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөө.....	29
Хүснэгт 1-9	Тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг нөлөөллийн бүсийн оршин суугчдад тайлагнах төлөвлөгөө.....	31

1 Баянгол дүүргийн нутагт байрлах ноос, ноолуур угаах үйлдвэрийн төслийн тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

1.1 Төслийн товч танилцуулга

Төслийн нэр

Ноос, ноолуур угаах үйлдвэр

Төсөл хэрэгжүүлэгч

Улсын бүртгэлийн дугаар: 9019073113

Регистрийн дугаар: 5062411

Төсөл хэрэгжүүлэгчийн хаяг/байршил, холбогдох утас

Улаанбаатар, Баянгол дүүрэг, 20 дугаар хороо, Үйлдвэрийн тойруу, 34/1, Утас: 99229437

1.2 Ноос, ноолуур угаах үйлдвэрийн танилцуулга

Нью спэйс ХХК нь 2006 онд байгуулагдан ба 2007 онд Баянгол дүүргийн 20 дугаар хорооны нутаг дэвсгэрт жилдээ 3,000 тонн ноос, ноолуур угаах хүчин чадал бүхий үйлдвэр, контор, үйлчилгээ, угаасан түүхий эд болон түүхий эдийн агуулах зэрэг нийт 10,488 м² талбай бүхий барилга, байгууламжууд, мөн 300 м³ багтаамж бүхий цэвэрлэх тунгаагуур, 630 кВт-ийн трансформаторын хамтаар барьж ашиглалтанд оруулж, өнөөг хүртэл тасралтгүй ажиллаж байна.

Ноос, ноолуур угаах үйлдвэр нь 108 м x 18 м буюу 1,944 м² талбайтай, ноос бутлах машин 1 ширхэг, пресслэгч DY160 маркийн 2 ширхэг машин, LB-023-152 маркийн ноос, ноолуур угаах зориулалттай угсраа дамжлагат 4, 5 дугаарын онгоцны бага бохирдолтой усыг 1, 2 дугаар усан онгоцонд эргүүлэн татаж ашиглах дэвшилтэт 2 ширхэг машинтай. Үйлдвэрийн талбай нь ноос угаах машины харалдаа цувраа 13 ширхэг буюу 4 эгнээ, пресслэх машины талбайд 4 ширхэг буюу нийт 56 ширхэг гэрэлтүүлэгтэй, 80 см-ийн диаметртэй 5 ширхэг агааржуулах сэнстэй. Ноос, ноолуур угаах машины хоосон буюу ачаалалтай үеийн 1 цикл нь 30 минутын хугацаатай. Монгол улсын Засгийн газрын 2018.03.14-ний өдрийн 73 дугаар тогтоолын дагуу 2019 онд БНХАУ-д үйлдвэрлэсэн цагт 5 тонн бохир ус шүүж, цэвэрлэх DAF-5 маркийн автомат төхөөрөмж суурилуулж, ашиглалтанд оруулсан. Үйлдвэрийн түүхий эд бэлтгэл болон бараа бүтээгдэхүүний борлуулалт, эрэлт, нийлүүлэлтээс шалтгаалан жил бүрийн 1, 2 дугаар сар болон 3 сарын эхээр үйлдвэрлэлийг зогсоон техник үйлчилгээ, засварын ажил хийдэг. Цаашид энэ дэвшилтэт технологи дээр суурилан үйлдвэрлэлээ өргөтгөн угаасан ноос, ноолуураа ээрсэн утас болгох цаашлаад бэлэн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэх зорилт тавин ажиллаж байна.

Фото 1-1 Ноос угаах үйлдвэрийн гаднах байдал

1.3 Төслийн талбай, түүний орчны байгаль орчин, нийгэм-эдийн засгийн төлөв байдлын товч тодорхойлолт

Газрын гадарга, хэвлий

Нью Спейс компанийн үйл ажиллагаа явуулж буй барилга нь Туул голын хөндийд байрлана. Туул голын хөндий нь зүүнээс баруун тийш 30 орчим км сунаж тогтсон, өргөн нь 4-5 км, далайн түвшнээс дээш 1250-1300 м өндөрт өргөгдсөн бөгөөд урд талаараа Богдхан уул (2258 м), хойд талаараа Баянзүрх уул (1843.3 м), Чингэлтэй түүний салбар уулсаар хүрээлэгдэнэ.

Нийслэл хот байрлах энэхүү уулс хоорондын хотгорыг хүрээлэн орших уулс нь Хэнтийн нурууны баруун урд хэсгийн салбар уулс бөгөөд Монгол орны ойт хээр, хээрийн бүсийн заагт оршино.

Баянгол дүүргийн энэхүү хэсэгт үйлдвэрийн газрууд олноор төвлөрсөн газар бөгөөд антропоген, техноген нөлөөлөлд ихээр өртөж, тус үйлдвэрлэлийн бүсийн талбай

орчмын газрын гадарга, хөрс, ургамлан нөмрөг байгалийн унаган төрхөө бүрэн алдсан байна.

Уур амьсгал

Улаанбаатар хот нь Хэнтийн нурууны урд үзүүр болох Баянзүрх, Богдхан, Сонгинохайрхан, Чингэлтэй хайрхан уулсаар хүрээлэгдсэн бөгөөд Туул, Сэлбэ голуудын бэлчир хөндийд, далайн түвшнээс дээш дунджаар 1350 м өндөрт оршдог. Улаанбаатар хотын уур амьсгал нь сэрүүн бүсийн эх газрын уур амьсгалын эрс тэс шинж чанарыг илэрхийлсэн тодорхой ялгарсан жилийн дөрвөн улиралтай. Үнэмлэхүй бага температур нь -49°C (1954.02), үнэмлэхүй их температур нь 39.5°C (2005) хүрдэг.

Жилийн дундаж температур нь -3.0°C , хамгийн хүйтэн 1 сарын температур -26.0°C байх бөгөөд -30.0°C -аас доош хүйтрэх өдрийн тоо жилд 40 орчим байна. Цасан бүрхэвч 11 сарын 10-ны үед тогтож 3 сарын 20-д хүртэл 130 орчим хоног үргэлжилдэг бөгөөд ойролцоогоор 1.8 см зузаан цастай байна.

Хийн мандлын хур тунадас бол манай орны нутаг дэвсгэрийн уур амьсгалын нөхцлийг илэрхийлэх үндсэн үзүүлэлтийн нэг юм. Жилд орох тунадасны хэмжээ нилээд хэлбэлзэлтэй байдаг. Улаанбаатарт жилд дунджаар 238 мм тунадас унаж, ууршилт нь 648 мм болдог. Агаарын чийг дунджаар 36% байдаг. Богдхан, Чингэлтэй зэрэг ууланд хур тунадас арай их унадаг.

Агаарын чанар

Улаанбаатар хотод Цаг уур, орчны шинжилгээний газрын харьяа агаарын чанарын хяналтын суурин 11 харуул (УБ 1-9, УБ-11), Нийслэлийн агаарын чанарын албаны харьяа 4 харуул (Нийслэлийн агаарын чанарын алба 1-4), агаарын чанарыг хянаж, агаар дахь түгээмэл тархалттай бохирдуулах бодис /2-6 төрөл/- ыг тодорхойлдог байна. НЬЮ СПЕЙС ХХК-ийн үйлдвэрийн барилгатай хамгийн ойр байрлах харуул нь Монгол газар ХХК-ийн орчмын харуул юм.

Харуул орчимд (1 км радиуст) гол болон туслах автозам, төмөр зам, дулааны цахилгаан станц ТЭЦ-3, барилгын материалын үйлдвэр гэх мэт тухайн орчны агаарын чанарт шууд нөлөөлөх эх үүсвэрүүд байна. Ерөнхийдөө эргэн тойрон үйлдвэр, албан байгууллага, агуулах, худалдаа үйлчилгээ ихээр төвлөрсөн бөгөөд орон сууц, гэр хороолол багатай хэсэгт байрладаг байна.

Нью Спейс ХХК-ийн үйлдвэр орчмын агаарт 2019 оны 1 дүгээр сард хийсэн хэмжилтийн үр дүнг үзэхэд 53 мкг/м^3 байгаа нь Монгол Улсын агаарын чанарын стандарт (MNS4585:2016)-д заасан зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээнээс 1.88 дахин бага, жижиг ширхэглэгт тоосонцорын агууламж 10%-иар бага байна. Энэ нь зөвхөн нэг удаагийн хэмжилтийн үр дүн бөгөөд өдрийн цагаар хэмжсэн үр дүн болно.

Гадаргын ус

Улаанбаатар хотын нутаг дэвсгэр нь Дэлхийн ус хагалбарын Хойд мөсөн далайн ай савд, Монгол орны 29 голын сав газрын Туул гол болон Хараа голын сав газарт хамаарагддаг. Улаанбаатар хотын нутаг дэвсгэрт гадаргын усан сүлжээ нэлээд сайн хөгжсөн байдаг. Тухайлбал, Улаанбаатар хотын нутаг дэвсгэрт хамгийн том гадаргын усан сүлжээний илэрц нь Туул гол бөгөөд Туул гол руу цутгадаг жижиг голуудыг

дурьдвал Өвөр горхи, Дэнд, Гачуурт, Улиастай, Хөл, Сэлбэ, Толгойт, Түргэн зэрэг голууд юм.

Улаанбаатар хотын Баянгол дүүргийн нутагт орших Нью Спейс компанийн үйлдвэрийн барилга байгууламж орших нутаг дэвсгэр нь дэлхийн ус хагалбарын Хойд мөсөн далайн ай сав, Монгол орны Туул голын сав газарт багтдаг. Тус компани нь гол мөрний урсац бүрэлдэх эх, усны сан бүхий газрын энгийн хамгаалалтын бүсэд багтдаггүй.

Газрын доорх ус

Тус төслийн талбай нь дэлхийн ус хагалбарын Хойт мөсөн далайн ай савд, Монгол орны Туул голын сав газарт багтах бөгөөд Улаанбаатар хот орчмын гидрогеологийн ерөнхий нөхцлийг авч үзлээ.

Улаанбаатар хотын газрын доорх ус нь уулс хоорондын артезийн ай савд багтах бөгөөд дараах 6 уст бүрдлээс бүрдэнэ. Үүнд:

- Орчин үеийн дөрөвдөгч-дээд дөрөвдөгчийн настай аллювийн хурдас дахь устай бүрдэл,
- Дээд дөрөвдөгч-Дунд дөрөвдөгчийн настай аллювийн хурдас дахь устай бүрдэл,
- Ангилалдаагүй дөрөвдөгчийн настай аллюви-пролювийн хурдас дахь устай бүрдэл,
- Неогений настай эх газрын гаралтай сэвсгэрдүү хурдас дахь устай бүрдэл,
- Цэрдийн настай эх газар-нуурын гаралтай сэвсгэрдүү хурдас дахь устай бүрдэл,
- Палеозойн настай, метаморфизсан тунамал чулуулаг дахь газрын доорх устай ан цавлаг бүс зэрэг болно.

Хөрсөн бүрхэвч

Улаанбаатар хотын нутаг дэвсгэр нь хөрс-газарзүйн мужлалаар, хөрсний өндрийн бүсшилийн субгумид хэвшинж бүхий Хэнтий орчмын 52, 43-р тойргуудад хамаарагдана. Тус талбай нь ландшафтын нөхцлөөрөө Улаанбаатар хотын бусад хэсгээс онцын ялгаагүй. Үйлдвэрийн талбай түүний орчмын геологийн тогтоцын хувьд өмнөд хэсгийг хамарч байгаа Богд уулын боржин чулуулгуудын массив дээр суурилсан голын хөндийн аллювийн, дөрөвдөгчийн аллювийн сэвсгэр хурдас болох сайтар угаагдаж мөлгөржсөн хайрга, хайрганцар, жижиг бул чулуу зонхилох ба багавтар элсэнцэр хурдас тархсан байдаг. Энэ аллювийн гарал үүсэлтэй дөрөвдөгчийн сэвсгэр хурдас нь газрын доорхи ул хөрсний агуулагч чулуулгийн бүрэлдэхүүн хэсэг болдог. Дөрөвдөгчийн сэвсгэр хурдасны зузаан нь 4-15 м, зарим хэсэгтээ 23 м орчим байна. Улаанбаатар хот орчмын хөрсийг уулын нугат-хээрийн хөрс, уулын хээрийн хөрс, чийгт гарлын хөрс, голын татмын хөрс гэж ангилсан байна. Үйлдвэрийн барилга бүхий талбай нь Улаанбаатар хотын хөрсний ангилалаар чийгт гарлын хөрс зонхилж буй хэсэгт хамаарагдаж байна. Чийгт гарлын хөрс нь байгалийн тухайн бүсийн тэгшдүү төвгөр газар оршдог ердийн хөрсийг бодвол ямагт илүү чийглэг нөхцөлд тогтворждогоороо ялгаатай.

Лабораторийн шинжилгээний үр дүнг Хөрсний чанар. Хөрс бохирдуулагч бодис, элементүүдийн зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ MNS 5850:2008 стандарттай харьцуулж үзвэл хүнцлээс бусад элементийн агууламж стандартын зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээнд байна. Харин хөрсөнд агуулагдах хүнцлийн агууламж зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээнээс хэтэрсэн байна. Энэ нь тухайн нутаг дэвсгэр үйлдвэрлэлийн зориулалтаар он удаан

жил ашиглагдсан, нөгөө талаар тухайн хөрсний онцлог, хөрс үүсгэгч чулуулагтай холбоотой байх магадлалтай.

Хөрсний чанар. Хөрс бохирдуулагч бодис, элементүүдийн зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ MNS 5850:2008 стандартад заасны дагуу тусгай зөвшөөрөлтэй үйлдвэрлэл, уул уурхайн бүсэд бохирдуулагч бодис, элементийн хөрсөн агуулагдах зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээтэй адил утгаар мөрдлөгө болгоно гэсний дагуу уг үр дүнг хортой агууламжтай харьцуулж үзэхэд, уг стандартад заасан хортой агууламж (30 мг/кг)-аас хэтрээгүй байна.

Ургамлан нөмрөг

Тус талбай, түүний орчмын ургамлын төлөв байдал нь Улаанбаатар хотын нутаг дэвсгэрийн хээрийн ургамлын бүлгэмдэлд хамаарагдана. Харин Улаанбаатар хот нь ойт хээрийн бүсэд орших ба нарийвчлан үзвэл Монгол орны ургамал-газарзүйн мужлалаар Хэнтийн уулын тайгын болон Монгол Дагуурын уулын ойт хээрийн гэсэн 2 тойргийн уулзвар нутагт байрладаг.

Улаанбаатар хот, түүний орчмын хээрийн бүлгэмдэлд Крыловын хялгана (*Stipa Krylovii*), саман ерхөг (*Agropyron cristatum*), дэрвээн хазар өвс (*Cleistogenes squarrosa*), том цэцэгт дааган сүүл (*Koeleria macrantha*), сунагар биелэг өвс (*Poa attenuata*), агь (*Artemisia frigida*), ишгэн шарилж (*Artemisia dracunculus*), Адамсын шарилж (*Artemisia Adamsii*), ишгүй гичгэнэ (*Potentilla acaulis*), имт гичгэнэ (*Potentilla bifurca*), дагуур хатны цэцэг (*Symbaria dahurica*), хоёр ишт бэриш (*Bupleurum bicaule*) зонхилж оролцдог. Хужир марзтай хотгор хоолой, хөндийд дэрс зонхилсон бүлгэмдэл тохиолдоно.

Нью Спейс ХХК-ийн үйлдвэр, түүний орчмын газар нутаг нь хүний үйл ажиллагааны нөлөөгөөр талхагдалд их орсон тул хөл газрын (хүмүүнсэг) ургамал нилээд элбэг тохиолдоно. Тухайлбал, олон жил бэлчээрийг хэт ашигласнаас ургамлан бүрхэвч нь үндсэндээ сэргэх чадваргүй болтлоо талхлагдсан ба шарилж (*Artemisia*), бударгана (*Salsola*)-ын төрлийн ургамлууд эвшил үүсгэн ургадаг.

Орчны тохижуулалт, мод ургамал тарих арга хэмжээний хүрээнд үйлдвэрийн зүүн талд ойролцоогоор 50 м² талбайг зүлэгжүүлж, гацуур зэрэг мод тарьж ургуулсан байна

Амьтны аймаг

Тус компанийн үйл ажиллагаа явуулж буй нутаг дэвсгэр нь Улаанбаатар хотод байрлах тул Нийслэлийн байгаль орчны төлөв байдал (2011)-ын судалгааны үр дүнгээс шувуу болон хөхтөн амьтдын газарзүйн мужлал болон төлөв байдлын талаар товч дурьдав.

Улаанбаатар хот орчмын газар нутаг нь Монгол орны хөхтөн амьтдын газарзүйн мужлал (Банников, 1954)–аар Хойт доод муж, тайгын провинци, Хэнтийн тойрогт багтана. Улаанбаатар хот орчмын ой, ойт хээрийн бүсэд нийтдээ 6 багт хамаарагдах 51 зүйлийн хөхтөн амьтныг судлаачид бүртгээд байсан боловч, сүүлийн үед эдгээрийн зарим зүйл нь хотжилт суурьшлын нөлөөгөөр дайжин алга болжээ. Тухайлбал, туруутнаас Халиун буга, Бор гөрөөс, Зэрлэг гахай, Баданги хүдэр, зэрэг амьтад, мах идэштнээс хүрэн баавгай, нохой зээх, ойн солонго, ойн булга зэрэг 10 гаруй зүйлийн амьтад дайжин алга болсон байна.

Харин Монгол орны шувуудын газарзүйн тархацын хуваарилалтаар Улаанбаатар, түүний орчмын нутаг нь Европ-Азийн шилмүүст ойн дэд мужийн Хэнтийн провинц ба Европ-Азийн хээрийн дэд мужийн Монгол-Дагуурын хээрийн провинцид багтах Хэнтий, Монгол Дагуурын хээрийн тойргуудад хамаарна.

Улаанбаатар хот орчмын шувуудыг тоо толгойн байдлаар авч үзвэл, элбэг буюу олон тоогоор байнга тааралддаг 7 зүйл улаанхушуут жунгаа (*Pyrrhocorax pyrrhocorax*), алагтуу хэрээ (*Corvus dauricus*), турлиах хэрээ (*Corvus frugilegus*), хар хэрээ (*Corvus corone*), хон хэрээ (*Corvus corax*), адууч чогчиго (*Oenanthe oenanthe*), хээрийн боршувуу (*Passer montanus*), ердийн буюу түгээмэл тааралддаг 21 зүйл хөхвөр тагтаа (*Columba livia*) байна.

Дуу шуугиан

Нью Спейс ХХК-ийн үйлдвэр орчимд хийсэн дуу шуугианы хэмжилтийн үр дүнг Монгол Улсын агаарын чанарын стандар MNS4585:2016-тай харьцуулахад уг стандартын 16 цагийн дунджаар тооцсон зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээнээс 1.28-1.36 дахин бага буюу стандартын шаадлагатай нийцэж байна. Харин үйлдвэр ажиллаагүй байсан учир үйлдвэр дотор хэмжилт хийгээгүй бөгөөд үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагааны явцад дотоод орчны дуу шуугианы түвшин өндөр байх магадлалтай. Иймд, үйлдвэрийн дотоод орчинд, дуу шуугиан ихтэй тоног төхөөрөмжийн дэргэд ажиллагсдад сонсгол хамгаалах хэрэгсэл тогтмол хэрэглүүлж хэвшүүлэх шаардлагатай юм.

Тусгай хамгаалалттай газар нутаг

Нью Спейс ХХК-ийн үйлдвэрийн үйл ажиллагаа явуулж буй байршилтай ойр орших улсын тусгай хамгаалалттай газар нутаг нь Богдхан уулын дархан цаазат газар (ДЦГ) бөгөөд энэхүү тусгай хамгаалалттай газар нутагтай давхцал байхгүй. Богдхан уулын ДЦГ нь тус байгууламжаас урд зүгт ойролцоогоор 4-5 км-ийн зайтай оршдог.

Түүх, соёлын өв

Улаанбаатар хотын Баянгол дүүргийн 20 дугаар хороонд орших Нью Спейс ХХК-ийн үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаа явуулж буй барилга байгууламж, түүний орчмын талбай нь Улаанбаатар хотын үйлдвэрлэлийн бүсэд оршдог. Шинээр барилга байгууламж нэмж барих, хуучин барилга байгууламжийг өргөтгөх тохиолдолд археологийн мэргэжлийн байгууллагад урьдчилан мэдэгдэх нь зүйтэй.

1.3.1 Нийгэм-эдийн засгийн өнөөгийн байдал

Хүн амын ажил эрхлэлт

Баянгол дүүргийн Хөдөлмөр, халамж үйлчилгээний хэлтсийн захиргааны статистик мэдээгээр тус хэлтэст бүртгэлтэй ажилгүй иргэдийн тоо 2020 оны 11 сард 1237 болж, өмнөх оны мөн үеэс 177 хүнээр (12.5%) буурсан байна. Нийт бүртгэлтэй ажилгүй иргэдийн 624 нь (50.4%) эмэгтэйчүүд байна.

Насны бүлгээр авч үзвэл бүртгэлтэй нийт бүртгэлтэй ажилгүй иргэний 187 нь (15.1%) 15-24 насны, 424 нь (34.3%) 25-34 насны, 354 нь (28.6%) 35-44 насны, 212 нь (17.1%) 45-54 насны, 50 нь (4.0%) 55-59 насны, 10 нь (0.8%) 60-аас дээш насны хүмүүс байна.

Нийт бүртгэлтэй ажилгүй иргэдийн 25 нь (3.3%) хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэд бөгөөд үүнээс 12 нь (48.0%) эмэгтэйчүүд байна. Баянгол дүүргийн Хөдөлмөр халамж үйлчилгээний хэлтсийн хөдөлмөр эрхлэлтийн албанд 2020 оны 11 сард 474 иргэн шинээр бүртгүүлж, бүртгэлтэй байсан 96 иргэн ажилд зуучлагдан орж, 261 иргэн ажил идэвхтэй хайхгүй байгаа шалтгаанаар бүртгэлээс хасагдсан байна.

Дүүргийн төсөв

Төсвийн орлого 2020 оны 11 сарын байдлаар 95 244.4 сая төгрөг болж, төлөвлөснөөс 7 339.1 сая төгрөгөөр (7.2%)-аар бага бүрдсэн байна. Төсвийн нийт орлогын 25.1 хувийг татварын орлого (орлогын албан татвар, хөрөнгийн татвар, бусад татвар, төлбөр, хураамж), 74.9 хувийг татварын бус орлого тус тус эзэлж байна. Татварын орлогын дүнд хувь хүний орлогын албан татварын шилжүүлэг хамгийн өндөр буюу 20 828.1 сая төгрөгийг (87.1%) эзэлж байна.

Төсвийн нийт зарлага 2020 оны 11 сард 92 095.1 сая төгрөг болж, төлөвлөснөөс 17 118.3 сая төгрөгөөр (15.7%) буурсан байна. Төсвийн нийт зарлагын дүнд урсгал зардал хамгийн өндөр буюу 94.2 хувийг эзэлж байна.

Хэрэглээний үнэ

2020 оны 11 дүгээр сарын хэрэглээний үнийн индекс 2019 оны эцэстэй харьцуулахад 3.7 хувь, өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 4.3 хувь, өмнөх сартай харьцуулахад 0.7 хувиар тус тус өссөн байна.

Хэрэглээний үнийн индекс 2020 оны 11 дүгээр сард өмнөх оны эцэстэй харьцуулахад 3.7 хувиар өсөхөд хүнсний бараа, согтууруулах бус ундааны бүлгийн үнэ 8.1 хувь, согтууруулах ундаа, тамхи, мансууруулах бодисын бүлгийн үнэ 5.0 хувь, хувцас, бөс бараа, гутлын бүлгийн үнэ 3.2 хувь, орон сууц, ус, цахилгаан, хийн болон бусад түлшний бүлгийн үнэ 5.6 хувь, гэр ахуйн тавилга, гэр ахуйн барааны бүлгийн үнэ 2.4 хувь, эм тариа, эмнэлгийн үйлчилгээний бүлгийн үнэ 3.0 хувь, холбооны хэрэгсэл, шуудангийн үйлчилгээний үнэ 0.1 хувь, амралт, чөлөөт цаг, соёлын бараа, үйлчилгээ 0.7 хувиар, боловсролын үйлчилгээ бүлгийн үнэ 0.6 хувь, зочид буудал, нийтийн хоол, дотуур байрны үйлчилгээний бүлгийн үнэ 5.7 хувь, бусад бараа, үйлчилгээний бүлгийн үнэ 4.3 хувиар тус тус өссөн нь нөлөөлсөн байна.

2020 оны 11 дүгээр сард үнийн ажиглалт хийхээр хэрэглээний сагсанд сонгогдсон 344 нэрийн бараа, үйлчилгээний 22.1 хувийнх нь үнэ өсөж, 2.6 хувийнх нь үнэ буурч, 75.3 хувийн бараа үйлчилгээний үнэ өмнөх сартай харьцуулахад тогтвортой байв.

Аж үйлдвэр

Аж үйлдвэрийн салбарын мэдээнд хамрагддаг аж ахуйн нэгжүүд 2020 оны эхний 11 сард 418.1 тэрбум төгрөгийн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэсэн бөгөөд нийт үйлдвэрлэлийн 19.6 хувийг уул уурхай, олборлох үйлдвэрлэлийн салбар, 79.3 хувийг боловсруулах үйлдвэрлэлийн салбар, 1.1 хувийг усан хангамж, бохир ус зайлуулах систем, хог хаягдлын менежмент болон цэвэрлэх үйл ажиллагаа эзэлж байна. Нийт үйлдвэрлэлтийг өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 78.3 тэрбум төгрөг (23.1%)-өөр өссөн байна.

Оны эхний 11 сарын байдлаар нийт 530.6 тэрбум төгрөгийн борлуулалт хийсэн нь өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 17.3 хувиар өссөн байна.

1.4 Төслийн гол ба болзошгүй сөрөг нөлөөллийн товч тодорхойлолт

Ноос, ноолуур угаах үйл ажиллагаанаас төсөл хэрэгжих нутаг дэвсгэрийн байгаль орчин, нийгэм-эдийн засагт нөлөөлөх гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллийн товч тодорхойлолтыг дараах байдлаар тусгав.

1.4.1 Газрын гадарга, хэвлийд нөлөөлөх гол ба болзошгүй сөрөг нөлөөлөл

Ноос угаах шингэн саван, угаалгын нунтаг, бохир ус цэвэрлэх бодисуудыг тээвэрлэж явах үед тээврийн хэрэгслийн осол гарч болзошгүй бөгөөд үүний улмаас угаалгын бодис, бохир ус цэвэрлэх бодис тухайн орчинд асгарч, хэсэг газрын гадарга бохирдож болзошгүй.

Төсөл хэрэгжих хугацаанд ашиглаж буй тээврийн хэрэгслүүдийн эвдрэл, ажилчдын санамсар болгоомжгүй үйл ажиллагаанаас шатах тослох материал асгаран газрын гадаргыг бохирдуулж болзошгүй.

1.4.2 Уур амьсгалд нөлөөлөх гол ба болзошгүй сөрөг нөлөөлөл

Ноос, ноолуур, угаалгын бодис тээвэрлэлтийн явцад тээврийн хэрэгслүүдээс CO₂ ба NO₂ хийнүүд, ялгарч тэр хэмжээгээр хүлэмжийн хийн ялгарал нэмэгдэхэд нөлөөлнө.

1.4.3 Агаарын чанарт нөлөөлөх гол ба болзошгүй сөрөг нөлөөлөл

Гадаад орчны агаар

Ноос угаах үйлдвэр нь төвийн халаалалтад холбогдсон учир үйлдвэр орчмын агаарын чанарт агаар бохирдуулагч түгээмэл хий ялгаруулахгүй. Харин түүхий эд, угаалгын бодис, угаасан ноос, ноолуур тээвэрлэх үед тээврийн хэрэгслээс агаар бохирдуулагч хийнүүд ялгарах бөгөөд агаарын чанарт нөлөөлөх нөлөөлөл нь бага бөгөөд богино хугацаанд үргэлжлэх юм. Дулааны улиралд ноос, ноолуур угаах үйлдвэр, түүхий эдийн агуулахаас малын зунгаг, шивхний үнэр бага зэрэг гарч болзошгүй.

Дотоод орчны агаар

Болзошгүй сөрөг нөлөөлөл

- Үйлдвэр болон агуулахын агааржуулалтын хэвийн ажиллагаа алдагдсанаас ажлын байрны агаарын чанар муудах, ажилчдын эрүүл мэнд сөргөөр нөлөөлөх,
- Химийн бодисыг хадгалах үед агуулахад химийн бодис ууршиж, дотоод агаарын бохирдол үүсэх.

1.4.4 Гадаргын усанд нөлөөлөх гол ба болзошгүй сөрөг нөлөөлөл

Үйлдвэрийн ноос, ноолуур угаах үйл ажиллагаанд усыг эргүүлэн ашиглаж байгаа ба үйлдвэр дэх бохир ус цэвэрлэх байгууламжаар дамжуулан төвлөрсөн бохирын шугамд нийлүүлэх төв цэвэрлэх байгууламжид нийлүүлдэг тул гадаргын усанд шууд нөлөөлөхгүй.

1.4.5 Газрын доорх усанд нөлөөлөх гол ба болзошгүй сөрөг нөлөөлөл

Тус төсөлд технологийн зориулалтаар төвлөрсөн шугам болон гүний худгаас ус авч ашигладаг ба үйлдвэрт шинээр суурилуулсан цэвэрлэх байгууламжид ноос, ноолуур угаасан усыг цэвэршүүлж, усны дахин ашиглалтыг нэмэгдүүлэн ажиллана. Хэдий тийм боловч доорх болзошгүй нөлөөллийг үзүүлж болзошгүй. Үүнд:

- Үйлдвэрийн бохир ус цэвэрлэх байгууламжийн үйл ажиллагаа доголдох, технологийн горим зөрчигдсөний улмаас дутуу цэвэрлэсэн ус төв цэвэрлэх байгууламж руу нийлүүлж, ачааллыг нэмж болзошгүй,
- Үйлдвэрийн цэвэрлэх байгууламжийн үйл ажиллагаа доголдсоны улмаас эргүүлэн ашиглах усны хэмжээ багасч, сэлбэлтийн усны хэрэглээ нэмэгдэж болзошгүй.
- Үйлдвэрийн бохир усны цэвэрлэх байгууламж, бохир ус зайлуулах шугам бөглөрсөнөөс бохир ус хальж, газрын гадарга хэвлий, улмаар газрын доорх усыг бохирдуулж болзошгүй.
- Мөн ноос угаах үйлдвэрт ашиглагдаж буй машин техникээс ШТМ газрын гадаргад алдагдсан тохиолдолд хур тунадасны усаар угаагдан, хөрсөөр дамжин гадаргын болон газрын доорх усыг бохирдуулж болзошгүй.
- Ноос, ноолуур боловсруулах үйлдвэрээс гарч буй бохир усанд шүлтийн нэгдлүүдийн агууламж өндөр байдаг. Дараах нөхцөлөөс шалтгаалж газрын доорх усны нөөцийг бохирдуулж болзошгүй.
 - Үйлдвэрийн технологийн бохир усыг зохих норм, шаардлагын дагуу хэмжээнд хүртэл цэвэрлээгүй;
 - Химийн бодисыг үйлдвэрлэгчийн зөвлөсөн хэмжээнээс хэтрүүлэн хэрэглэсэн;
 - Ажиллагсдын хайнга байдал эсвэл дутуу дулимаг мэргэшсэн, дадлагажсан байдал.

1.4.6 Хөрсөн бүрхэвчид нөлөөлөх гол ба болзошгүй сөрөг нөлөөлөл

Үйлдвэрийн үйл ажиллагааны улмаас доорх болзошгүй нөлөөллийг хөрсөн бүрхэвчид үзүүлж болзошгүй. Үүнд:

- Үйлдвэрийн машин техникийн засвар үйлчилгээний явцад сольсон сэлбэг, хэрэгсэл, тостой даавуу, хаягдал тосолгооны материалыг хяналтгүй хаясан тохиолдолд хөрсөн бүрхэвч бохирдож болзошгүй бөгөөд улмаар гадаргын болон газрын доорх усыг бохирдуулж болзошгүй.
- Бохир ус цэвэрлэх байгууламжийн лаг болон үнэрийн бохирдлын хавсарсан үйлчлэлээр орчны хөрсөн дэх бактерийн хэмжээ зөвшөөрөгдөх хэмжээнээс давж, хүний эрүүл мэндэд сөргөөр нөлөөлж болзошгүй.

1.4.7 Ургамлан нөмрөгт нөлөөлөх гол ба болзошгүй сөрөг нөлөөлөл

Тус үйлдвэрийг 2007 онд байгуулах явцад ургамлан нөмрөг нөлөөлөлд өртсөн ба шинээр үүсэх нөлөөлөл байхгүй.

1.4.8 Амьтны аймагт нөлөөлөх гол ба болзошгүй сөрөг нөлөөлөл

Тус үйлдвэрийг 2007 онд байгуулсан ба амьтны аймагт шинээр үүсэх нөлөөлөл байхгүй.

1.4.9 Дуу шуугианаас нөлөөлөх гол ба болзошгүй сөрөг нөлөөлөл

Тус үйлдвэр нь үйлдвэрлэлийн бүсэд орших бөгөөд үйлдвэрийн үйл ажиллагаанаас суурьшлын бүсэд үзүүлэх шууд нөлөөлөл байхгүй.

1.4.10 Тусгай хамгаалалттай газар нутагт нөлөөлөх гол ба болзошгүй сөрөг нөлөөлөл

Төслийн үйл ажиллагаанаас тусгай хамгаалалттай газар нутагт шууд нөлөөлөх сөрөг нөлөөлөл байхгүй.

1.4.11 Түүх, соёлын өвд нөлөөлөх гол ба болзошгүй сөрөг нөлөөлөл

Төслийн үйл ажиллагаанаас түүх, соёлын өвд шууд нөлөөлөх сөрөг нөлөөлөл байхгүй.

1.4.12 Нийгэм эдийн засагт нөлөөлөх гол ба болзошгүй сөрөг нөлөөллийн товч тодорхойлолт

- Тус үйлдвэр нь Баянгол дүүргийн үйлдвэрийн тойрогт орших бөгөөд ойр орчимд нь үйлдвэрийн газрууд байрлах тул ноос, ноолуур угаах үйлдвэрийн үйл ажиллагаанаас тухайн нутаг дэвсгэрийн иргэд, суурьшлын бүсэд шууд үзүүлэх сөрөг нөлөөлөл байхгүй.

1.5 Байгаль орчны менежментийн тухайн жилийн төлөвлөгөөний гол зорилт

Энэхүү байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний зорилго нь Баянгол дүүргийн нутагт байрлах Нью Спейс ХХК-ийн ноос, ноолуур угаах үйлдвэрийн төсөл хэрэгжиж буй талбай, түүний ойр орчмын нутаг дэвсгэрийн байгаль орчныг хамгаалах, байгалийн нөөц баялгийг зүй зохистой ашиглах, байгаль орчны нөлөөллийн нарийвчилсан үнэлгээгээр тогтоосон сөрөг нөлөөллөөс урьдчилан сэргийлэх, бууруулах, нөхөн сэргээх, төлөвлөж буй төслийн талбай, түүний орчимд үүсэж болзошгүй байгаль орчны сөрөг нөлөөллийг хянаж, илрүүлэхэд оршино.

Төслийн 2023 оны “Тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө”-г 2020 онд батлагдсан БОННУ, БОМТ (5 жил)-нд үндэслэн, Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайдын 2019 оны 10 дугаар сарын 29 –ний өдрийн А/618 тоот тушаалын хавсралт “Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө боловсруулах, хянан батлах, тайлагнах журам” болон тус журмын хавсралтуудыг баримтлан боловсруулав.

Хүснэгт 1-1 Ноос, ноолуур угаах үйлдвэрийн төслийн 2023 оны БОМТ-ний нийт зардлын хураангуй

#	Хэрэгжүүлэх арга хэмжээ	Зардал, төг
1	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө	3,225,000
2	Орчны тохижилт, нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөө	-
3	Түүх, соёлын өвийг хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө	-
4	Осол, эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө	570,000
5	Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө	300,000
6	Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр	2,085,000
7	Тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн	200,000

#	Хэрэгжүүлэх арга хэмжээ	Зардал, төг
	төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөө	
8	Тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг нөлөөллийн бүсийн оршин суугчдад тайлагнах төлөвлөгөө	350,000
Нийт зардал, төг		6,530,000

1.6 Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө

Ноос, ноолуур угаах үйлдвэрийн төслийн үйл ажиллагааны явцад хэрэгжүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөг боловсруулан доорх хүснэгтэд нэгтгэн үзүүлэв.

Хүснэгт 1-2 Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө

Гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн зардал	Тоо хэмжээ	Нийт зардал	Тайлбар	Хэрэгжүүлэх хугацаа	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг, стандарт
Газрын гадарга, хэвлий, хөрсөн бүрхэвч									
<p><u>Болзошгүй сөрөг нөлөөлөл</u></p> <p>Ноос угаах шингэн саван, угаалгын нунтаг, бохир ус цэвэрлэх бодисуудыг тээвэрлэж явах үед тээврийн хэрэгслийн осол гарч болзошгүй бөгөөд үүний улмаас угаалгын бодис, бохир ус цэвэрлэх бодис тухайн орчинд асгарч, хэсэг газрын гадарга бохирдож болзошгүй.</p>	<p>- Тээврийн хэрэгслийн хурдыг замын хөдөлгөөний дүрэмд заасны дагуу тохируулж, замын тэмдэг, тэмдэглээг сайтар анхаарах, дагаж мөрдөж явах</p>	Тээвэрлэлт	төгрөг	-	-	Цалингийн санд тусгах (ХАБЭА хариуцсан ажилтан)	ХАБЭА хариуцсан ажилтны цалингийн санд тусгах. Туслан гүйцэтгэгчийн гэрээнд тусгаж, хэрэгжилтэд хяналт тавьж ажиллах	2023	Замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлын тухай хууль
	<p>Тээврийн хэрэгслүүдийн бүрэн бүтэн байдлыг тогтмол шалгаж, эвдрэлийг цаг тухайд нь илрүүлж засварлаж ажиллах</p>	Тээвэрлэлт	Төгрөг	-	-	Цалингийн санд тусгах (ХАБЭА хариуцсан ажилтан)	ХАБЭА хариуцсан ажилтны цалингийн санд тусгах. Туслан гүйцэтгэгчийн тээврийн хэрэгслийг тээвэрлэлтэд явахаас өмнө бүрэн бүтэн байдлыг шалгасан хуудсыг хянаж, архивлах		Замын хөдөлгөөний дүрэм
	<p>- Хальтиргаа гулгаатай үед зохих бэлтгэлийг хангаж, болгоомжтой хөдөлгөөнд оролцох, онц их хальтиргаа гулгаатай бол тээвэрлэлтийг нөхцөл байдлыг арилтал хойшлуулах</p>	Тээвэрлэлт	төгрөг	-	-	Цалингийн санд тусгах (ХАБЭА хариуцсан ажилтан)	ХАБЭА хариуцсан ажилтны цалингийн санд тусгах. Туслан гүйцэтгэгчийн гэрээнд тусгаж, хэрэгжилтэд хяналт тавьж ажиллах		Химийн хорт болон аюултай бодисын тухай хууль
<p>Төсөл хэрэгжих хугацаанд ашиглаж буй тээврийн хэрэгслүүдийн</p>	<p>Автомашиныг тээвэрлэлтэд гаргахын өмнө техникийн бүрэн бүтэн байдал,</p>	Тээвэрлэлт	төгрөг	-	-	Цалингийн санд тусгах (ХАБЭА хариуцсан ажилтан)	ХАБЭА хариуцсан ажилтны цалингийн санд тусгах. Туслан гүйцэтгэгчийн	2023	Байгаль орчныг хамгаалах тухай хууль
									Хөрс

Гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн зардал	Тоо хэмжээ	Нийт зардал	Тайлбар	Хэрэгжүүлэх хугацаа	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг, стандарт
эвдрэл, ажилчдын санамсар болгоомжгүй үйл ажиллагаанаас шатах тослох материал асгаран газрын гадаргыг бохирдуулах	тосолгооны материал алдаж буй эсэхийг сайтар шалгаж, бүрэн бүтэн байдлыг хангах, тээвэрлэлтийн явцад зогсолт хийн үзлэг хийж хэвших						гэрээнд тусгаж, хэрэгжилтэд хяналт тавьж ажиллах		хамгаалал, цөлжилтөөс сэргийлэх тухай хууль Газрын тухай хууль
Уур амьсгалын өөрчлөлт									
<u>Гол нөлөөлөл</u> Ноос, ноолуур, угаалгын бодис тээвэрлэлтийн явцад тээврийн хэрэгслээс ялгарах агаар бохирдуулагч хийнүүд нь маш бага хэмжээгээр ялгарч тэр хэмжээгээр хүлэмжийн хийн ялгарал нэмэгдэхэд нөлөөлөх	Тээвэрлэлтийн үйл ажиллагаанаас уур амьсгалын өөрчлөлтөд нөлөөлөх нөлөөлөл хэдийгээр маш бага боловч тээвэр хийх автомашин нь техникийн хувьд бүрэн бүтэн, хорт утаа ялгаруулалт нь хэвийн хэмжээнд байх шаардлага хангасан байх	Тээвэрлэлт	төгрөг	-	-	Цалингийн санд тусгах (ХАБЭА хариуцсан ажилтан)	Туслан гүйцэтгэгчийн гэрээнд тусгаж, хэрэгжилтэд хяналт тавьж ажиллах	2023	Агаарын тухай хууль, Агаарын бохирдлын төлбөрийн тухай хууль
Агаарын чанар									
<u>Гол нөлөөлөл</u> Түүхий эд, угаалгын бодис, угаасан ноос, ноолуур тээвэрлэх үед тээврийн хэрэгслээс агаар бохирдуулагч хийнүүд ялгарах	Чанартай түлш шатахуун ашиглах	Тээвэрлэлт	төгрөг	-	-	Гүйцэтгэх удирдлага (зардал тусгайлан төлөвлөх шаардлагагүй)	Туслан гүйцэтгэгчийн гэрээнд тусгаж, хэрэгжилтэд хяналт тавьж ажиллах	2023	Агаарын тухай хууль, Агаарын бохирдлын төлбөрийн тухай хууль
	Тээврийн хэрэгслийн засвар үйлчилгээг цаг тухайд нь чанартай гүйцэтгэх			-	-	Ерөнхий инженер (зардал тусгайлан төлөвлөх)	Туслан гүйцэтгэгчийн гэрээнд тусгаж, хэрэгжилтэд хяналт тавьж	2023	

Гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн зардал	Тоо хэмжээ	Нийт зардал	Тайлбар	Хэрэгжүүлэх хугацаа	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг, стандарт
						шаардлагагүй)	ажиллах		
	Найдвартай нийлүүлэгчээс хүхэр болон хар тугалгагүй түлш, шатахуун ашиглах зэрэг болно.			-	-	Гүйцэтгэх удирдлага (зардал тусгайлан төлөвлөх шаардлагагүй)	Туслан гүйцэтгэгчийн гэрээнд тусгаж, хэрэгжилтэд хяналт тавьж ажиллах	2023	
<u>Болзошгүй сөрөг нөлөөлөл</u> Дулааны улиралд ноос, ноолуур угаах үйлдвэр, түүхий эдийн агуулахаас тоос, малын зунгаг, шивх, химийн бодисын үнэр гарч болзошгүй.	Үйлдвэр, агуулахуудад агаар сэлгэлтийг тогтмол хийх, тунгаагуурт хуримтлагдсан лагыг тогтмол цэвэрлэж, зөвшөөрөгдсөн хогийн цэгт ариутгал хийн зайлуулж байх		төгрөг	450,000	8.5	2,125,000	Үйлдвэр жилд 8.5 сар ажиллах ба 5 жилд 42.5 сар ажиллана. Эдгээр арга хэмжээнд сард дунджаар 250,000 зарцуулна гэж тооцов.	2023	
Ажиллагсад химийн бодис, тоос, малын түүхий эдээс ялгарах үнэрийн нөлөөлөлд өртөж болзошгүй.	Агааржуулалтын системд тоос баригч суурилуулж, үйлдвэрлэгчээс зөвлөсөн хугацаанд тогтмол сольж байх	Үйлдвэрлэл	төгрөг	200,000	1	100,000	Жилд 1-ээс доошгүй удаа цэвэрлэж, солих		MNS 4990: 2015 Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл мэнд Хөдөлмөрийн эрүүл ахуй. Ажлын байрны орчин. Эрүүл ахуйн шаардлага
	Амьсгалын эрхтэнийг хамгаалах маскаар хангаж, тогтмол хэрэглүүлж, хэрэгжилтэд байнгын хяналт тавих	Үйлдвэрлэл	төгрөг	200,000	1	100,000	Найдвартай ханган нийлүүлэгчээс худалдан авах		
Химийн бодисын агуулахын дотоод агаарын чанар									
<u>Болзошгүй сөрөг нөлөөлөл</u> Химийн бодисын агуулахын	Химийн бодисын агуулахын агааржуулалтын системийг шалгаж бүрэн бүтэн байдлыг хангах,	Хадгалалт	төгрөг	200,000	1	200,000	Засвар, үйлчилгээ хийх зардал	2023	“Агаарын тухай” хууль,

Гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн зардал	Тоо хэмжээ	Нийт зардал	Тайлбар	Хэрэгжүүлэх хугацаа	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг, стандарт
агааржуулалтын хэвийн ажиллагаа алдагдсанаас ажлын байрны дотоод агаарын чанар муудах, ажилчдын эрүүл мэндэд сөргөөр нөлөөлөх	засвар үйлчилгээг тогтмол хийх								MNS 4585:2016 Агаарын чанар. Техникийн ерөнхий шаардлага.
Химийн бодисыг хадгалах үед агуулахад химийн бодис ууршиж, дотоод агаарын бохирдол үүсэх	Дотоод орчны агаарыг агаарын чанарын техникийн ерөнхий шаардлагаас хэтрүүлэхгүй байх	Хадгалалт	төгрөг			Цалингийн санд тусгах (ХАБЭА хариуцсан ажилтан)	Стандартын шаардлагад нийцүүлж ажиллах, хяналт тавих	2023	MNS 4990: 2015 Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл мэнд Хөдөлмөрийн эрүүл ахуй. Ажлын байрны орчин. Эрүүл ахуйн шаардлага
	Ажлын байрны агаарын температур, гэрэлтүүлэг, чийглэгийн хэмжээг хянаж, стандартад заасан хэмжээнд байлгах	Хадгалалт							
Гадаргын болон газрын доорх ус									
<u>Болзошгүй сөрөг нөлөөлөл</u> Үйлдвэрийн цэвэрлэх байгууламжийн үйл ажиллагаа доголдсоны улмаас дутуу цэвэрлэсэн ус төв цэвэрлэх байгууламж руу нийлүүлж, ачааллыг нэмэх	Үйлдвэрийн цэвэрлэх байгууламжийн тоног төхөөрөмжүүдийн найдвартай байдлыг хангах, хуваарийн дагуу техникийн үзлэг, шалгалт хийх	Үйлдвэрлэл, бохир ус цэвэрлэх, зайлуулах	төгрөг	Үйл ажиллагааны зардалд тусгах	-	-	Үйл ажиллагааны зардалд тусгах	2023	Байгаль орчныг хамгаалах тухай хууль, Усны тухай хууль
	Засвар үйлчилгээг үйлдвэрлэгчээс зөвлөсөн хуваарийн дагуу хийх		төгрөг	Үйл ажиллагааны зардалд тусгах	-	-	Үйл ажиллагааны зардалд тусгах	2023	Автотээврийн тухай хууль
	Сэлбэг, хэрэгслийг байнга бэлэн байлгах		төгрөг	Үйл ажиллагааны зардалд тусгах	-	-	Үйл ажиллагааны зардалд тусгах	2023	Замын хөдөлгөөний аюулгүй

Гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн зардал	Тоо хэмжээ	Нийт зардал	Тайлбар	Хэрэгжүүлэх хугацаа	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг, стандарт
Үйлдвэрийн цэвэрлэх байгууламжийн үйл ажиллагаа доголдсоны улмаас эргүүлэн ашиглах усны хэмжээ багасч, сэлбэлтийн усны хэрэглээ нэмэгдэх, тэр хэмжээгээр газрын доорх усны нөөц хомсдох	Цэвэрлэх байгууламжид цэвэрлэж буй усны чанарыг ээлж бүрт тогтмол ажиглаж шалгах, хэвийн бус зүйл ажиглагдвал үйлдвэрийн удирдлагад мэдэгдэж, шуурхай арга хэмжээ авах	Үйлдвэрлэл, цэвэр усны нөөц ашиглах, бохир ус цэвэрлэх, зайлуулах	төгрөг	-	-	Ерөнхий инженер (цалингийн санд тусгах)	Үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагааг тогтмол хянах	2023	байдлын тухай хууль Замын хөдөлгөөний дүрэм Химийн хорт болон аюултай бодис хадгалах, тээвэрлэх, ашиглах, устгах журам, 2017
	Үйлдвэрийн цэвэрлэх байгууламжид цэвэрлэн бохирын төвлөрсөн системд нийлүүлж буй усны найрлагыг тогтмол (сард 1-ээс доошгүй) шинжилж, хянах	Үйлдвэрлэл, цэвэр усны нөөц ашиглах, бохир ус цэвэрлэх, зайлуулах	төгрөг	-	-	-	ОХШХ-т тусгасан.	2020-2024	
	Ноос, ноолуур боловсруулах үйлдвэрлэлийн технологид хэрэглэгдэх усны хэмжээг тогтоосон норм стандартын дагуу ашиглах, усны хэмжээнд хяналт тавих, төвийн шугам болон худгийн тоолуурыг хугацаанд нь баталгаажуулах	Үйлдвэрлэл	төгрөг	-	-	Үйл ажиллагааны зардал тусгах	Магадлан итгэмжлэгдсэн лабораторид баталгаажуулах	2020-2024	
Үйлдвэрт ашиглагдаж буй машин техникээс	Автомашиныг тээвэрлэлтэд гаргахын өмнө	Тээвэр	төгрөг	Гэрээт байгууллагуудад хяналт	-	Цалингийн санд тусгах (ХАБЭА)	Тээвэр хийхээс өмнө тээврийн хэрэгслийг	2023	

Гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн зардал	Тоо хэмжээ	Нийт зардал	Тайлбар	Хэрэгжүүлэх хугацаа	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг, стандарт
ШТМ газрын гадаргад алдагдсан тохиолдолд хур тунадасны усаар угаагдан, хөрсөөр дамжин гадаргын болон газрын доорх усыг бохирдуулах	техникийн бүрэн бүтэн байдлыг шалгаж, бүрэн бүтэн байдлыг хангах, тээвэрлэлтийн явцад зогсолт хийн үзлэг хийж, сэжиг бүхий зүйл ажиглагдвал засварлах эсвэл ойролцоох засварын газарт засварлуулах, тээврийн автомашиныг түрээсэлдэг бол түрээслэгчид хяналт, шаардлага давхар тавих			тавих		хариуцсан ажилтан)	тогтмол шалгаж байх		
Үйлдвэрийн машин техник, тоног төхөөрөмжийн засвар үйлчилгээний явцад сольсон сэлбэг, хэрэгсэл, тостой даавуу, хаягдал тосолгооны материалыг хяналтгүй хаясан тохиолдолд гадаргын болон газрын доорх усыг бохирдуулж болзошгүй	Үйлдвэрийн хогийн цэгт хог хаягдал ангилан ялгах тод өнгийн савнууд байрлуулах, ажилчдыг тэдгээрт хог хаягдлыг ялгаж хаях хэвшилтэй болгох	Үйлдвэрийн хог хаягдлын менежмент	төгрөг	100,000	1	100,000		2023	Хог хаягдлын тухай хууль
Үйлдвэрийн технологийн бохир ус зайлуулах шугам	Үйлдвэрийн технологийн бохир ус зайлуулах шугам сүлжээнд гэмтэл,	Үйлдвэрлэл, цэвэр усны нөөц ашиглах,	төгрөг	-	-	-	Компанийн гүйцэтгэх удирдлага, ерөнхий инженер,	2023	

Гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн зардал	Тоо хэмжээ	Нийт зардал	Тайлбар	Хэрэгжүүлэх хугацаа	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг, стандарт
сүлжээнд гэмтэл, бөглөрөлт гарч, бохир ус хальж гадаргын болон газрын доорх усны нөөцийг бохирдуулж болзошгүй	бөглөрөлт гарахаас сэргийлэн бохирын шугамыг тогтмол шалгаж, шаардлагатай үед засвар үйлчилгээг чанартай хийн бохир ус алдуулахгүй байх асуудалд онцгой анхаарч ажиллах	бохир ус цэвэрлэх, зайлуулах					ХАБЭА хариуцсан ажилтан (цалингийн санд тусгах)		
Хөрсөн бүрхэвч									
<u>Болзошгүй сөрөг нөлөөлөл</u> Үйлдвэрийн машин техникийн засвар үйлчилгээний явцад сольсон сэлбэг, хэрэгсэл, тостой даавуу, хаягдал тосолгооны материалыг хяналтгүй хаясан тохиолдолд хөрсөн бүрхэвч бохирдох	Аюултай хог хаягдлыг Улаанбаатар хотод аюултай хог хаягдал устгах, боловсруулах төвлөрсөн байгууламжид өгч устгуулах, эсвэл дахин боловсруулуулах	Химийн бодис, аюултай хог хаягдал	төгрөг	200,000	1	200,000		2023	
Бохир ус цэвэрлэх байгууламжийн лаг болон үнэрийн бохирдлын хавсарсан үйлчлэлээр орчны хөрсөн дэх бактерийн хэмжээ зөвшөөрөгдөх хэмжээнээс давж болзошгүй	Хөрсний эрүүл ахуйн байдлыг тодорхойлох шинжилгээг ОХШХ-т тусгасны дагуу хийлгэх	Хяналт шинжилгээ	төгрөг	-	-	-	ОХШХ-т тусгасан.	2023	
Ургамлан нөмрөг									

Гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн зардал	Тоо хэмжээ	Нийт зардал	Тайлбар	Хэрэгжүүлэх хугацаа	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг, стандарт
Тус үйлдвэрийг 2007 онд байгуулах явцад ургамлан нөмрөг нөлөөлөлд өртсөн ба үйлдвэрийн үйл ажиллагааны шинээр үүсэх нөлөөлөл байхгүй.									
Нийгэм эдийн засгийн байдал									
Тус үйлдвэр нь Баянгол дүүргийн үйлдвэрийн тойрогт орших бөгөөд ойр орчимд нь үйлдвэрийн газрууд байрлах тул ноос, ноолуур угаах үйлдвэрийн үйл ажиллагаанаас тухайн нутаг дэвсгэрийн иргэд, суурьшлын бүсэд шууд үзүүлэх сөрөг нөлөөлөл байхгүй.									
Түүх соёлын өв									
Түүх, соёлын өвд шууд нөлөөлөх нөлөөлөл байхгүй.									
Нийт						3,225,000(Хоёр сая найман зуун хорин таван мянга)			

1.7 Орчны тохижилт, нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөө

Ноос, ноолуур угаах үйлдвэрийн үйл ажиллагааны явцад шинээр газар хөндөгдөхгүй тул нөхөн сэргээлт, орчныг тохижуулах ажил төлөвлөөгүй болно.

Хүснэгт 1-3 Орчны тохижилт, нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөө

#	Орчны тохижилт, цэцэрлэгжүүлэлтийн төлөвлөгөө	Нөхөн сэргээлтийн арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар хэмжээ	Хэмжих нэгж	Тоо хэмжээ	Нэгжийн зардал, төг	Нийт зардал төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах стандарт аргачлал
1	Монгол Улсын Ерөнхийлөгч Ухнаагийн Хүрэлсүхийн санаачилсан “Тэрбум мод” үндэсний хөдөлгөөний хүрээнд	Үйлдвэр орчимд орчны тохижилт, цэцэрлэгжүүлэлтийн ажил гүйцэтгэх 20 мод бут тарих	Үйлдвэрийн хашаанд	ширхэг	20	40,000	Үйлдвэр орчимд орчны тохижилт, цэцэрлэгжүүлэлтийн ажил гүйцэтгэсэн	2023	Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайдын 2019 оны 10 дугаар сарын 29 – ний өдрийн А/618 тоот тушаалын хавсралт
Нийт							800,000		

1.8 Түүх, соёлын өвийг хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө

Ньюспейс ХХК-ийн ноос, ноолуурын үйлдвэрийн үндсэн барилга байгууламжууд нь 2007 онд баригдсан ба шинээр барилга байгууламж нэмж барихгүй. Тиймээс түүх, соёлын өвийг хамгаалах арга хэмжээ төлөвлөөгүй.

Хүснэгт 1-4 Түүх, соёлын өвийг хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө

#	Нөлөөлд өртөх түүх, соёлын өв	Хамгаалах арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар хэмжээ	Тоо хэмжээ	Нэгжийн зардал, төг	Нийт зардал төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах стандарт аргачлал
1	Шинээр барилга байгууламж барихгүй тул арга хэмжээ төлөвлөөгүй.	Арга хэмжээ төлөвлөөгүй	-	-	-	-	-	Соёлын өвийг хамгаалах тухай хууль /шинэчилсэн найруулга/, 38.3
Нийт						-		

1.9 Осол, эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө

2022 онд төслийн үйл ажиллагааны явцад баримталж ажиллах осол, эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийг ханган ажиллана.

Хүснэгт 1-5 Осол, эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө

Болзошгүй аюул, осол, сөрөг нөлөөлөл	Урьдчилан сэргийлэх, хамгаалах арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар, хэмжээ	Нэгж	Нэгжийн өртөг	Тоо хэмжээ	Нийт зардал, төг	Тайлбар	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах стандарт, аргачлал
Химийн бодис асгарах	Химийн бодисыг тухайн бодисын MSDS-д заасны дагуу хадгалах, химийн бодис асгарсан, онцгой үед хэрэглэх багц, шингээгч материалыг зохих газруудад байрлуулах	Агуулах болон тээврийн замд	ширхэг	100,000	1	100,000	Агуулахад болон тээврийн машинд тус бүр 1 иж бүрдлийг	2023	Химийн хорт болон аюултай бодисын тухай хууль, Химийн хорт болон аюултай бодис хадгалах, тээвэрлэх, ашиглах, устгах журам, 2017

Болзошгүй аюул, осол, сөрөг нөлөөлөл	Урьдчилан сэргийлэх, хамгаалах арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар, хэмжээ	Нэгж	Нэгжийн өртөг	Тоо хэмжээ	Нийт зардал, төг	Тайлбар	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах стандарт, аргачлал
	Асгаралт саармагжуулах бодис, багаж хэрэгсэл, хадгалах зориулалтын сав авч, шаардлагатай газруудад байрлуулах	Үйлдвэр болон агуулах	ширхэг	100,000	1	100,000	Үйлдвэр болон химийн бодисын агуулахад	2023	
	Химийн бодисын бүртгэл хөтлөх, ашиглалт зарцуулалтын хэмжээг шалгах	Үйлдвэр болон агуулах	-	-	-	Үйлдвэрийн ерөнхий инженер эсвэл ХАБЭА хариуцсан ажилтан	Цалингийн зардалд тусгах	2023	
Ашиглагдаж буй химийн бодисууд урвалд орох, ажилчдад сөрөг нөлөөлөл үзүүлэх	Гал түймэртэй тэмцэх багаж, хэрэгсэл, тоног төхөөрөмж авах, хөдөлмөр хамгаалал, эмнэлгийн анхан шатны тусламж үйлчилгээний тоноглол, нүд угаах болон ослын шүршүүрүүдийг зохих газарт байнга бэлэн байлгах, эсвэл засаж, шинэчлэх	Үйлдвэр болон агуулах	ширхэг	150,000	1	150,000	Шалгаж, хуучирч муудсаныг засах, шинээр худалдан авах	2023	
Үйлдвэр, агуулах, оффис, ажилчдын байранд гал түймэр	<u>Агуулахад гал түймрээс сэргийлэх арга хэмжээ авах.</u> -Гал түймэртэй тэмцэх дасгал	Үйлдвэр, агуулах болон тээврийн хэрэгсэлд	Төгрөг	Жижиг гал унтраагуур 20,000	1	20,000	Түүхий эдийн агуулах, химийн бодисын агуулахад тус бүрт 1 галын хор	2023	Галын аюулгүй байдлын тухай хууль /шинэчилсэн найруулга/, 3

Болзошгүй аюул, осол, сөрөг нөлөөлөл	Урьдчилан сэргийлэх, хамгаалах арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар, хэмжээ	Нэгж	Нэгжийн өртөг	Тоо хэмжээ	Нийт зардал, төг	Тайлбар	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах стандарт, аргачлал
	сургуулилалтыг жилд 1-ээс доошгүй зохион байгуулах, -Галын дохиолол, гал унтраагуур, гал унтраах хоолойг зохих газруудад зөв байрлуулах, -Бүх ажлын талбайд галын дохиолол, аюулын гарцын (хэрэв тодорхой биш бол, жишээ нь ганц хаалгатай бол) байрлалыг заасан самбар байрлуулах; галын дохиолол, гал унтраагуур, гал унтраах хоолойд зөвшөөрөгдсөн тэмдэг тавьсан байх, Гал гарсан тохиолдолд: - Тусламж дуудаж, байгууламжтай яаралтай гарч, цуглах цэгт цуглах			200,000 Дугуйт гал унтраагуур	1	200,000	байрлуулах Тээврийн хэрэгсэл тус бүрт жижиг гал унтраагуур (гэрээт компанид хяналт тавих)		дугаар бүлэг Гамшгаас хамгаалах тухай хууль, 5 дугаар бүлэг
	Ажлын байрны хөдөлмөрийн нөхцөл, эрүүл ахуйн	Үйлдвэр, оффис, түүхий эдийн болон химийн бодисын агуулах	Төгрөг	-	-	-	Төрийн үйлчилгээ	2023	Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн

Болзошгүй аюул, осол, сөрөг нөлөөлөл	Урьдчилан сэргийлэх, хамгаалах арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар, хэмжээ	Нэгж	Нэгжийн өртөг	Тоо хэмжээ	Нийт зардал, төг	Тайлбар	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах стандарт, аргачлал
	шаардлага хангаж буй эсэх, галын аюулгүй байдлын дүгнэлтийг эрх бүхий албан тушаалтнаар гаргуулах								тухай, 33.3.2 Галын аюулгүй байдлын тухай, 6.1.3
Автомашины осол	Замын хөдөлгөөний дүрмийг мөрдөөгүй тохиолдолд авах арга хэмжээний тухай бодлого, журмыг боловсруулж, мөрдөж ажиллах,	Гаалийн баталгаат агуулах/талбайгаас агуулах хүртэл, агуулахаас эцсийн хэрэглэгчийн үйлдвэр, уурхайн талбай хүртэл	Төгрөг	-	-	-	Гэрээт байгууллагад хяналт тавих, гэрээнд ХАБЭА-н талаар тодорхой тусгах (ХАБЭА хариуцсан ажилтан)	2023	Гамшгаас хамгаалах тухай хууль, 5 дугаар бүлэг Аюулгүй ажиллагааны журам, Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль, 5 дугаар бүлэг, Замын хөдөлгөөний дүрэм Замын аюулгүй байдлын тухай хууль /шинэчилсэн найруулга/, 3 дугаар бүлэг
Хэсгийн дүн						570,000			

1.10 Хог, хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө

Төслийн үйл ажиллагааны явцад бий болох барилгын болон ахуйн гаралтай хатуу хог хаягдлыг эх үүсвэр дээр нь ангилж, дахин ашиглах боломжтойг дахин ашиглаж, дахин боловсруулах боломжтойг нь хог хаягдал дхаин боловсруулах үйл ажиллагаа эрхэлдэг аж нэгжид хүргүүлнэ. Дахин ашиглах боломжгүйг хог хаягдал түр хадгалах цэгт хадгалан, зөвшөөрөл бүхий хогийн цэгт зайлуулж, устгана.

Хог хаягдлын менежментийг хэрэгжүүлэхдээ Монгол Улсын холбогдох хууль, журам, стандартуудыг мөрдөж ажиллах шаардлагатай. Түүнчлэн хог хаягдлын менежментийг оновчтой хэрэгжүүлэхийн тулд дараах арга хэмжээг хог хаягдлын менежментийн хүрээнд зайлшгүй авч хэрэгжүүлэх шаардлагатай. Үүнд:

- Хог хаягдлын талаарх тайлан мэдээг гаргаж, үйл ажиллагаа явуулж буй хорооны Засаг даргад жилдээ 1-ээс доошгүй удаа хүргүүлнэ.

Хүснэгт 1-6 Хог, хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө

Гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн зардал	Тоо хэмжээ	Нийт зардал	Тайлбар	Хэрэгжүүлэх хугацаа	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг, стандарт
Хог хаягдлын менежмент									
Ахуйн хатуу хог хаягдлаар бохирдох	Хог хаягдлыг ангилан ялгаж, шаардлага хангасан хогийн цэгт төвлөрүүлэн, дүүргийн тохижилт үйлчилгээний газрын хогийн цэгт хаях, дахин ашиглах хоёрдогч түүхий эдийг дахин боловсруулах үйлдвэрт өгөх	Ажилчдын байр, Ариун цэврийн болон угаалгын өрөөнүүд, Оффис, Харуулын байр, Хоолны газар	төгрөг	200,000	1	200,000	Үйлдвэрийн үйл ажиллагаа 10 сар үргэлжилнэ гэж тооцов.	2022	Хог хаягдлын тухай хууль
Аюултай хог хаягдлаар бохирдох	Химийн бодисын сав баглаа, боодлын хог хаягдал, хортой бодисоор бохирдсон шингээгч, бохир алчуур материал, өдрийн гэрэл, хаягдал батерей зэргийг ангилан цуглуулж, тусгай зөвшөөрөл бүхий аж ахуйн нэгжид өгч устгуулах	Үйлдвэр, агуулах, оффис	төгрөг	-	-	-	Хөрсөн бүрхэвчийн хэсэгт тусгасан.		Хог хаягдлын тухай хууль, Хөрс хамгаалах, цөлжилтөөс сэргийлэх тухай хууль, Химийн хорт болон аюултай бодисын тухай хууль

1.11 Орчны хяналт, шинжилгээний хөтөлбөр (ОХШХ)

Орчны Хяналт Шинжилгээний Хөтөлбөр нь хэрэгжүүлж буй төслийн үйл ажиллагаанаас тухайн төсөл хэрэгжих бүс нутгийн байгаль орчны бүрдэл хэсгүүдэд гарч болзошгүй өөрчлөлтүүдийг эрт илрүүлэх, сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээнүүд үр дүнтэй байгаа эсэхэд үнэлэлт, дүгнэлт өгөх чухал холбогдолтой. Төсөл хэрэгжүүлэгчийн зүгээс цаашид байгаль орчныг хамгаалах талаар хэрэгжүүлэх арга хэмжээний үндэслэлийг боловсруулах, орон нутгийн захиргаа, хяналтын байгууллага, нутгийн оршин суугчдад хүрээлэн буй байгаль орчны өөрчлөлтийн талаар бодит мэдээлэл өгөх үндсэн зорилготой.

БОХТ болон ОХШХ-ийн хэрэгжилтийн тайланг хууль, журамд заасан хугацаанд гаргаж төсөл хэрэгжиж буй нутаг дэвсгэрийн захиргаа, ойр орчмын нутаг дэвсгэр дэх иргэдийг мэдээллээр хангаж байх шаардлагатай.

Ньюспейс ХХК-ийн ноос, ноолуур угаах үйлдвэрийн орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр нь 2022 онд хэрэгжих бөгөөд урьдчилсан байдлаар 2.085,000 төгрөгөөр тооцов.

Хүснэгт 1-7 Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр

Хяналт шинжилгээний үзүүлэлт	Хэмжигдэхүүний нэгж	Байршил	Хугацаа ба давтамж	Хяналт шинжилгээний ажлын хэмжээ	Нэгжийн зардал, төгрөг	Нийт зардал, төгрөг	Тайлбар	Баримтлах стандарт ба арга, аргачлал	Зөвшөөрөгдөх дээд, доод утга
Агаарын чанар, дуу шуугиан									
Агаар дахь жижиг ширхэгт тоосонцор PM₁₀, PM_{2.5}	мкг/м ³	Ноосны агуулах дотор (20 мин)	Хавар (4 сарын сүүл, 5 сарын эхээр), намар (9 сарын дундуур) 3 цэгт жилд 2 удаа	Барилга байгууламж тус бүрт 1 цэг сонгох 3 цэгт	55,000	165,000	Ажлын байр болон гадаад орчны агаар дахь тоосны агууламж	MNS 4585:2016, Агаарын чанар. Техникийн ерөнхий шаардлага	PM ₁₀ - 24 цагийн дундаж - 100 мкг/м ³ , PM _{2.5} - 24 цагийн дундаж - 50 мкг/м ³
		Химийн бодисын агуулах дотор (20 мин)			55,000	165,000			
		Үйлдвэрийн хашаанд (24 цаг)			75,000	225,000			
Агаар дахь SO₂	мкг/м ³	Үйлдвэрийн хашаанд	Хавар (4 сард)	Сонгосон 1 цэгт	50,000	50,000	Гадаад орчны агаар дахь бохирдуулагч хийнүүдийн агууламж		
Агаар дахь NO₂	мкг/м ³				50,000	50,000			
Агаар дахь CO	мкг/м ³				50,000	50,000			
Дуу шуугианы түвшин	дБА	Агуулахын гадаа 1 цэгт, Үйлдвэрт 2, агуулах дотор 1 цэгт, нийт 4 цэгт	Жилд 2 удаа (4, 9 дүгээр сард)	Нийт 4 цэгт	15,000	120,000	Ажлын байр дахь дуу шуугианы түвшин	MNS 4585:2007, Агаарын чанар. Техникийн ерөнхий шаардлага	Өдрийн цаг (07-23 цаг) - 16 цагийн дундаж - 60 дБА, Шөнийн цаг (23-07) - 8 цагийн дундаж-45дБА
Хөрсөн бүрхэвч									
Хөрсний чанар. Хүнд металын агууламж	мг/кг (ppm)	Төлөв байдлын үнэлгээгээр сонгосон цэгт	Жилд 1 удаа	Сонгосон 1 цэгт	400,000	400,000	Агуулахын хаалганы ойролцоох хөрснөөс дээж авч шинжлэх	MNS 5850:2019 Хөрсний чанар. Хөрс бохирдуулагч бодис, элементүүдийн зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ	Шинжилгээний үр дүнг суурь үр дүн, стандартын утгуудтай харьцуулж, дүгнэх

Хяналт шинжилгээ хийх үзүүлэлт	Хэмжигдэхүүний нэгж	Байршил	Хугацаа ба давтамж	Хяналт шинжилгээний ажлын хэмжээ	Нэгжийн зардал, төгрөг	Нийт зардал, төгрөг	Тайлбар	Баримтлах стандарт ба арга, аргачлал	Зөвшөөрөгдөх дээд, доод утга
Хөрсний чанар. Эмгэг төрүүлэгч	Нянгийн ерөнхий тоо	Үйлдвэрийн хашаа	Жилд 1 удаа (6-8 сард 1 удаа)	2	50,000	100,000	Бохирдол үүсч болзошгүй 2-оос доошгүй цэгт	MNS6341:2012	Шинжилгээний үр дүнг суурь үр дүн, стандартын утгуудтай харьцуулж, дүгнэх
Газрын доорх ус									
Газрын доорх усны чанар	MNS6148:2010-ийн үзүүлэлтүүд	Үйлдвэрийн худаг	Жилд 2 удаа (4 болон 9 дүгээр саруудад)	2	160,000	320,000	Үйлдвэрийн худгаас дээж авч шинжлүүлэх	MNS6148:2010 Усны чанар. Гүний усын бохирдуулагч бодисын зөвшөөрөгдөх агууламж	Шинжилгээний үр дүнг суурь үр дүн, стандартын утгуудтай харьцуулж, дүгнэх
Байгальд нийлүүлэх бохир ус (Гадаргын ус)									
Хаягдал ус	MNS4943:2015-ийн үзүүлэлтүүд	Үйлдвэр	Үйлдвэрийн үйл ажиллагааны хугацаанд сар бүр	1 дээж	160,000	480,000	Бохир ус цэвэрлэх байгууламжийн эцсийн дамжлагаас буюу бохир усны шугамд нийлүүлэхээс өмнө	MNS4943:2015 Хүрээлэн буй орчинд нийлүүлж болох хаягдал усан дахь бохирдуулах бодис ба бусад үзүүлэлтийн дээд хэмжээ	Шинжилгээний үр дүнг суурь үр дүн, стандартын утгуудтай харьцуулж, дүгнэх
Нийт дүн						2,085,000			

1.12 Тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөө

Хүснэгт 1-8 Тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөө

#	Төлөвлөсөн арга хэмжээ	Урьдчилсан төсөв	Хэрэгжүүлэх хуваарь			Хариуцсан албан тушаалтан	Тайлбар
1	ОХШХ-т тусгагдсан мониторинг судалгааг гүйцэтгүүлэх	100,000	2023 он			ХАБЭА хариуцсан мэргэжилтэн	Тухайн жилийн БОМТ-нд тусгагдсаны дагуу
2	Мониторинг судалгааны үр дүнг биелэлтийн тайланд тусгаж, тайлагнах	100,000	8 сар	9 сар	10 сар	Байгаль орчны мэргэжилтэн	Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө боловсруулах, хянан батлах, тайлагнах журам, 2019, БОАЖЯ
	Нийт	200,000					

1.13 Тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг нөлөөллийн бүсийн оршин суугчдад тайлагнах төлөвлөгөө

2022 оны БОМТ-ний хэрэгжилтийн тайланг нийслэлийн байгаль орчин, аялал жуулчлалын газар, Баянгол дүүргийн Засаг даргын тамгын газар, байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага (БОАЖЯ)-д хүргүүлнэ. Мөн Баянгол дүүрэг, 20 дугаар хорооны иргэдийн нийтийн хуралд БОМТ-ний хэрэгжилтийн талаарх танилцуулгыг хүргүүлнэ.

Энэхүү төлөвлөгөөнд тусгагдсан байгаль орчны бүрдэл хэсэг тус бүрээр гаргаж Баянгол дүүргийн ЗДТГ, орон нутгийн байгаль хамгаалагч, байгаль орчны хяналтын улсын байцаагч болон 20 дугаар хорооны иргэдийн төлөөлөлд жилд 1 удаа тайлагнана. 2023 онд нөлөөлөлд өртөгч оршин суугчид, оролцогч талуудад тайлагнах хуваарийг доорх хүснэгтэд үзүүлэв.

Хүснэгт 1-9 Тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг нөлөөллийн бүсийн оршин суугчдад тайлагнах төлөвлөгөө

#	БОМТ, БОМТ-ний хэрэгжилтийг тайлагнахад оролцогч талууд	Тайлагнах хэлбэр	Мэдээллийн агуулга	Зохион байгуулах хугацааны тов	Тайлагнах зардал, төг	Хариуцан байгуулах албан тушаалтан/ажилтан	Зохион байгуулах газар
1	БОАЖЯ-ны ХБОБНУГ	“Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө боловсруулах, хянан батлах, тайлагнах журам”-ын дагуу	БОМТ-ний хэрэгжилтийг байгаль орчны бүрдэл хэсэг тус бүрээр гаргасан байх	Төсөл хэрэгжүүлэгч нь байгаль орчныг хамгаалах хууль тогтоомж, батлагдсан байгаль орчны нөлөөллийн нарийвчилсан үнэлгээгээр тодорхойлсон сөрөг нөлөөг бууруулах, арилгах арга хэмжээний зөвлөмж, байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг үндэслэн жил бүрийн 12 дугаар сард багтаан дараа оны тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг боловсруулна.	Үйл ажиллагааны зардал	ХАБЭА хариуцсан мэргэжилтэн, БО-ны зөвлөх	БОАЖЯ-ны ХБОБНУГ
2	Нийслэлийн Байгаль Орчин, Аялал Жуулчлалын газарт	“Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө боловсруулах, хянан батлах, тайлагнах журам”-ын дагуу	БОМТ-ний хэрэгжилтийг байгаль орчны бүрдэл хэсэг тус бүрээр гаргасан байх	2023 онд жилд 1 удаа Нью Спейс ХХК-аас тухайн жилийн БОМТ-ний хэрэгжилтийн тайланг боловсруулж, 3-аас доошгүй хувийг	Үйл ажиллагааны зардал (Тухайн жилийн БОМТ-ний хэрэгжилтийн тайлан хэвлэх ажлын зардал) 150,000	ХАБЭА хариуцсан мэргэжилтэн/БО-ны зөвлөх	Нийслэлийн БОАЖГ

#	БОМТ, БОМТ-ний хэрэгжилтийг тайлагнахад оролцогч талууд	Тайлагнах хэлбэр	Мэдээллийн агуулга	Зохион байгуулах хугацааны тов	Тайлагнах зардал, төг	Хариуцан зохион байгуулах албан тушаалтан/ажилтан	Зохион байгуулах газар
				нийслэлийн Байгаль Орчин, Аялал Жуулчлалын газарт жил бүрийн 11 дүгээр сарын 1-ний дотор хүргүүлнэ.			
3	Баянгол дүүргийн ЗДТГ-д	Танилцуулга, илтгэл болон тайлан бэлтгэж тайлагнах	БОМТ-ний хэрэгжилтийн явцыг БО-ны бүрдэл хэсгүүдээр гарган танилцуулах	Жилд 1 удаа	200,000	ХАБЭА хариуцсан мэргэжилтэн/БО-ны зөвлөх	Орон нутгийн ЗДТГ
4	Нөлөөллийн бүсийн иргэд, хорооны иргэдийн төлөөлөл	Тухайн жилийн БОМТ-ний биелэлтийг цахимаар танилцуулах	БОМТ-ний биелэлтийн явцыг БО-ны бүрдэл хэсгүүдээр гарган танилцуулах	Жилд 1 удаа	Үйл ажиллагааны зардал (Тухайн жилийн тайлангийн танилцуулга, тараах материал хэвлэх, танилцуулга хийх зардал)	ХАБЭА хариуцсан мэргэжилтэн/БО-ны зөвлөх	Төсөл хэрэгжих хорооны иргэдийн нийтийн хуралд
	Нийт				350,000		